

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

Завідувач кафедри педагогіки та
менеджменту освіти д.п.н., професор

Радул В.В.

“Затверджую”
“27” серпня 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА
(ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА)**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 014 Середня освіта (Інформатика)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Інформатика та Математика)
Шифр за ОПП ПП 2.02
Факультет фізико-математичний
Форма навчання денна

2019– 2020 навчальний рік

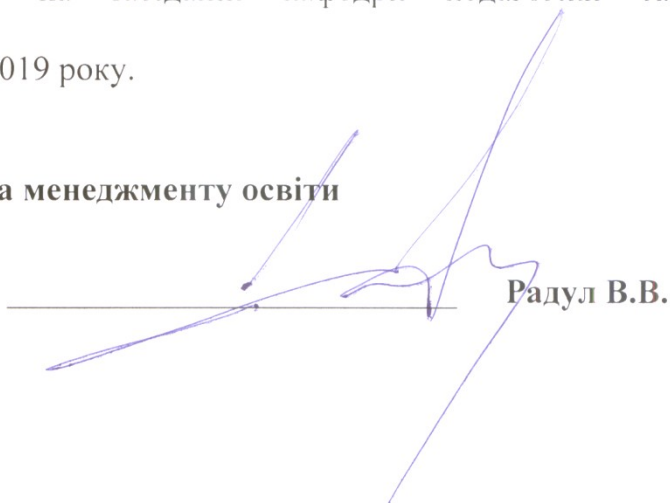
Робоча програма з курсу «Педагогіка» для студентів напряму підготовки 014 Середня освіта, освітньої програми: Середня освіта (Інформатика та Математика) – 28 с. “_____” серпня 2019 року.

Робочу програму розробила Краснощок Інна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Протокол №1 від “27” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти

“27” серпня 2019 року

Радул В.В.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна
Розділів – 4	Спеціальність: 014 Середня освіта (Інформатика та Математика)	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин - 150 годин		Семестр 3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	22 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		Не передбачено
		Самостійна робота
		96 год.
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить :

Для денної форми навчання – 54/96

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогіка» – одна із складових цілісної психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів, яка покликана сприяти оволодінню ними теоретичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками, необхідними для ефективної роботи у новій українській школі. Вона є провідною дисципліною у загальній системі загально педагогічної підготовки студентів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни педагогіка (загальна педагогіка) є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є успішне опанування курсів «Психологія» та «Вікова фізіологія та валеологія», а саме: осмислення фізіологічних процесів розвитку людини та теоретичних засад формування, збереження та зміцнення здоров'я людини, знання загальних закономірностей і механізмів функціонування психіки людини, психологічних зв'язків і залежностей у розвитку особистості; знання теоретичних основ психології особистості, її пізнавальних процесів, розумового розвитку, її особистісного формування.

У свою чергу, опанування зазначених вище дисциплін і курсу «Педагогіка» є основою для вивчення навчальних дисциплін: «Методика навчання інформатики», «Методика навчання математики», «Методика виховної роботи» та для проходження здобувачами вищої освіти педагогічної практики.

Програма навчальної дисципліни педагогіка (загальна педагогіка) складається з чотирьох розділів:

1. Загальні основи педагогіки.
2. Дидактика – теорія освіти та навчання.
3. Теорія виховання.
4. Управління педагогічними системами.

Важливе місце в навчальній дисципліні «Педагогіка (загальна педагогіка)» відводиться питанням реформування середньої школи відповідно до Концепції «Нова українська школа»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка (загальна педагогіка)» є: забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя, вихователя в закладах середньої освіти України; формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості, розвиток професійно-педагогічної спрямованості, педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога нової української школи.

Основні завдання курсу:

- забезпечувати ґрунтовне засвоєння студентами основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики);

- розвивати аналітичне педагогічне мислення студентів, формувати уміння вивчати та пояснювати педагогічні явища та процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формувати у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності;
- забезпечувати оволодіння студентами ефективними шляхами впливу на розвиток особистості;
- формувати у студентів дослідницькі уміння, досвід роботи з підручниками, навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації;
- стимулювати студентів до систематичної самостійної навчальної праці, посилювати мотивацію саморозвитку педагогічних здібностей;
- виховувати у майбутніх педагогів відповідальне ставлення до професійного навчання та самовдосконалення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «педагогіка» студенти **повинні знати:**

- ключові поняття педагогічної науки;
- історію виникнення, становлення педагогіки як науки, стан її сучасного розвитку та актуальні проблеми;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори та шляхи розвитку, соціалізації та формування особистості сучасних учнів (в тому числі з особливими потребами);
- сучасний зміст та функції педагогічної діяльності, шляхи досягнення вершин педагогічної майстерності вчителя нової української школи;
- особливості національної системи виховання, шляхи її реалізації в педагогічній практиці;
- специфіку процесів навчання та виховання як педагогічного явища, їх закономірності, особливості організації в різних типах освітніх закладів;
- принципи, форми, загальні методи та засоби навчання, виховання і розвитку учнів різних вікових груп.
- роль і місце виховуючого середовища закладу освіти у формуванні всебічно розвиненої особистості учня відповідно до його потреб, інтересів, здібностей та суспільних вимог;
- шляхи згуртування класного колективу та розвитку учнівського самоврядування як засобу виховання й соціалізації учнів;
- національну своєрідність виховного процесу в сучасному освітньому середовищі;
- своєрідність двосторонньої, партнерської взаємодії вчителя й учнів в процесі навчання й виховання, її суттєві особливості, закономірності та специфіку організації освітнього процесу з урахуванням особливих потреб учнів;
- чинники, що визначають сучасні цілі, зміст процесів виховання, навчання та освіти учнівської молоді, з урахуванням індивідуальних й особливих потреб учнів;
- шляхи підвищення ефективності управління педагогічними системами;

- зміст основних державних документів, що стосуються системи освіти в Україні взагалі та загальної середньої освіти зокрема;
- розуміти соціальну роль освіти у вирішенні глобальних проблем людства;
- механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання;
- напрямки і засоби професійного самовдосконалення.

Студенти **повинні вміти:**

- оперувати основними теоретичними поняттями курсу, систематизувати зміст базових понять;
- застосовувати набуті знання при розв'язанні професійних завдань;
- аналізувати сучасні тенденції реформування і адаптації системи загальної середньої освіти до умов життя (суспільства), що постійно змінюються;
- характеризувати наукові уявлення про закономірності педагогічного (освітнього) процесу, а також обґрунтовувати модель взаємодії «учитель-учень-батьки учнів» на основі педагогіки партнерства в середовищі системи загальної середньої освіти та за її межами;
- виявляти основні складові структури педагогічної діяльності та бачити себе суб'єктом цієї діяльності;
- визначати оптимальні методи, засоби, форми навчання та виховання відповідно до педагогічної ситуації та з урахуванням індивідуальних та особливих потреб учнів.
- аналізувати ефективність педагогічних умов розвитку й соціалізації учнів (в тому числі з особливими потребами) в процесі навчання та виховання;
- аналізувати, досліджувати та презентувати педагогічний досвід навчання й виховання учнів в сучасній школі;
- бачити шляхи реалізації гуманної позиції учителя в розумінні мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- оперувати механізмами використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання учнів;
- користуватися елементами педагогічної техніки щодо керування своєю власною поведінкою та системою взаємодій «учитель-учень»;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, реалізовувати творчий підхід до визначення педагогічних дій у нестандартних ситуаціях, уміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей та принципів навчання і виховання;
- зіставляти різні підходи в процесі полеміки, виявляти здатність аргументувати та відстоювати свою позицію, власну думку про те чи інше педагогічне явище чи процес;
- користуватися довідковими матеріалами, критично аналізувати матеріал згідно сучасних тенденцій розвитку загальної середньої освіти в Україні;

- розробляти і здійснювати програму самовдосконалення, самоосвіти.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі освіти та інформатики, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічних та комп'ютерних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- **ЗК4.** Здатність працювати в команді.
- **ФК2.** Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.
- **ФК6.** Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.
- **ФК7.** Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- **РН1.** Знає основні педагогічні теорії і технології, що дають можливість успішно викладати фахові дисципліни в закладах освіти.
- **РН3.** Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).
- **РН4.** Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.
- **РН9.** Знає форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.
- **РН10.** Уміє проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

Програма підготовлена для студентів, де зміст кожного розділу виконує конкретні функції, де кожен розділ є органічною складовою єдиного інтегрованого курсу. Вона забезпечує методологічну, науково-педагогічну й практичну підготовку студентів до творчої професійної праці в закладі загальної середньої освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Педагогіка як наука. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.

Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної науки). Джерела педагогічної науки. Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична. Педагогіка як наука і мистецтво.

Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки: загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика (теорія навчання), організація та управління педагогічним процесом. Вікова педагогіка (дошкільна та шкільна педагогіка), спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія), соціальна педагогіка (сімейна педагогіка, перевиховання дітей, що мають проблеми), професійна педагогіка (педагогіка вищої школи, підвищення кваліфікації та перекваліфікація робітників народного господарства, навчання літніх людей), порівняльна педагогіка, етнопедагогіка.

Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про народну педагогіку. Джерела і складові частини народної педагогіки.

Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.

Зміст та сутність науково- педагогічного дослідження. Методологія наукових досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Завдання науково-педагогічних досліджень на сучасному етапі розвитку освіти.

Класифікація методів науково-педагогічних досліджень (загальнонаукові, теоретичні, емпіричні).

Загальна характеристика методів педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення передового досвіду; вивчення документації та учнівських праць, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості.

Поняття про «особистість», «індивідуальність» в педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості.

Фактори та умови розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Соціалізація як результат впливу середовища на особистість. Виховання – визначальний чинник формування особистості.

Роль діяльності (активності) і спілкування у розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання, навчання і розвитку, активна позиція особистості та її роль у процесі розвитку і виховання. Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання.

Врахування вікових особливостей та особливих потреб школярів при організації та здійсненні процесів виховання, навчання, розвитку.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Виховання як педагогічний процес та суспільне явище.

Ієрархія цілей виховання. Суспільна зумовленість мети виховання та навчання підростаючого покоління. Всебічний і гармонійний розвиток особистості як загальна мета виховання. Специфіка мети виховання учнівської молоді в сучасній системі загальної середньої освіти.

Поняття про освітній процес, педагогічний процес, навчально-виховний процес. Цілісність та системність педагогічного (освітнього) процесу. Спільні та специфічні сторони процесів виховання, навчання та розвитку як складових освітнього процесу: цілі, завдання, зміст, форми і методи.

Закономірності, етапи педагогічного процесу. Демократизація, гуманізація і гуманітаризація педагогічного процесу. Оптимізація та інтенсифікація навчально-виховного процесу.

Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі.

Суспільна зумовленість виникнення і становлення педагогічної професії. Специфічні особливості педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до особистості педагога та його підготовки. Вчитель нової української школи.

Зміст професійної діяльності та функції педагога: конструктивна, комунікативна, організаторська, гностична.

Система педагогічної діяльності: викладання, виховання, класне керівництво, діяльність із професійного самовдосконалення, управлінська, організаторська, методична, позашкільна, науково-дослідна.

Поняття про педагогічну майстерність, педагогічну компетентність, педагогічну техніку, педагогічні здібності та гуманістичну спрямованість педагогічної діяльності.

Розділ 2. ДИДАКТИКА – ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання.

Виникнення і розвиток дидактики як складової педагогіки, що вивчає проблеми освіти та навчання. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, процес навчання, викладання, учіння, знання, уміння, навички.

Стан та завдання теорії навчання. Взаємозв'язок загальної теорії навчання (дидактики) і методик викладання окремих предметів з основ наук. Українська народна дидактика. Її мета, завдання, зміст.

Тема 7. Суть та структура процесу навчання.

Сутнісні характеристики процесу навчання. Основні функції процесу навчання: освітня, розвиваюча, виховна. Структурні компоненти навчального процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регулюючий, оцінно-результативний. Взаємозв'язок усіх елементів навчального процесу.

Суперечності та рушійні сили процесу навчання. Мотивація учіння школярів; формування навчальних інтересів; пізнавальні інтереси в навчанні.

Двосторонній характер процесу навчання. Стимулювання, організація зворотного зв'язку (контроль, аналіз результатів навчання та розвитку учнів).

Структура процесу засвоєння знань, умінь, навичок: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці.

Структура викладання як цілеспрямованої діяльності педагога в процесі навчання.

Тема 8. Закономірності та принципи навчання.

Поняття про закономірності навчання, основні закономірності процесу навчання.

Визначення принципів навчання як вихідних положень, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності учителя. Основний закон дидактики. Сучасна система дидактичних принципів: принцип виховного навчання; принцип розвивального навчання; принцип науковості; принцип доступності навчання; принцип зв'язку навчання з життям, теорії з практикою; принцип наочності навчання; принцип систематичності, системності, послідовності, наступності навчання; принцип цілеспрямованості та мотивації навчання; принцип активності та самостійності учнів у навчанні; принцип свідомості й міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип індивідуального підходу у процесі навчання; принцип оптимізації навчального процесу.

Принципи навчання, що виникли під впливом народної дидактики: гуманістичний характер навчання; послідовність і систематичність навчання; навчання на загальнолюдських цінностях, на кращих традиціях і обрядах народу України, навчання моралі і вірувань пращурів, на етнографічних особливостях попередніх поколінь; навчання в навіюванні, спонуканні, заохоченні та ін. Народна мудрість про принципи навчання.

Тема 9. Зміст освіти

Поняття про зміст освіти. Суспільно-історичний характер змісту освіти.

Джерела та чинники формування змісту освіти. Структура змісту освіти.

Чинники, що зумовлюють постійне оновлення змісту освіти. Критерії відбору змісту загальної середньої освіти.

Модернізація змісту освіти в сучасній школі відповідно до Національної стратегії розвитку освіти до 2021 року, Концепції «Нова українська школа». Ключові компетентності учнів нової української школи (ст 12. Закону України

«Про освіту» (2017 р.)

Документи, що визначають зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт базової середньої освіти в межах реалізації затвердженої в 2016 році Концепції «Нова українська школа». Структура навчального плану та навчальної програми. Підручники та навчальні посібники, їх функції та структурні компоненти.

Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.

Сутність, основні функції методів навчання. Прийоми як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація на основі цілісного підходу до процесу навчання (за Ю. Бабанським). Характеристика методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Поняття про інтерактивні методи навчання. Поняття про технології навчання. Сучасні технології навчання.

Поняття про засоби навчання, їх характеристика та застосування в навчальному процесі. Використання інформаційно-комунікативних засобів навчання у навчальному процесі. Умови оптимального вибору методів і засобів навчання. Академічна свобода та творчість педагога у виборі методів та засобів навчання в умовах НУШ.

Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.

Поняття про форми організації навчання. Генеза організаційних форм навчання. Форми організації пізнавальної діяльності учнів: фронтальні, групові та індивідуальні.

Характеристика класно-урочної системи, її переваги, недоліки та шляхи удосконалення.

Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку.

Характеристика позаурочних форм навчання.

Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.

Поняття контролю та його значення у навчально-виховному процесі. Функції контролю і оцінювання результатів навчання учнів в умовах НУШ. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів.

Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь та навичок. Види, форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів. Майстерність та такт учителя у процесі моніторингу, діагностики, контролю навчальних досягнень учнів.

Розділ 3. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.

Теорія виховання як складова частина педагогічної науки. Поняття про процес виховання як складову освітнього процесу. Сутнісні характеристики процесу виховання. Сучасні підходи до організації процесу виховання учнівської молоді: системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, компетентнісний та інші.

Особливості процесу виховання: цілеспрямованість, двосторонність, багатофакторність, варіативність результатів, віддаленість результатів, тривалість, комплексність, багатоступеневість.

Мета виховання в новій українській школі – формування всебічно розвиненої особистості, патріота, іноватора.

Структурні компоненти виховання як діялісного процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий; операційно-діялісний; контрольно-регулюючий; оцінювально-результативний.

Етапи виховного процесу за критерієм їх послідовності та відповідних педагогічних дій: формування знань (ознайомлення із загальними нормами і вимогами, їх усвідомлення); формування ставлень (почуттів); формування поглядів і переконань; формування навичок і звичок поведінки (загальної спрямованості особистості).

Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Рушійні сили виховного процесу. Зовнішні та внутрішні протиріччя. Критерії вихованості.

Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання.

Механізми виховання як шляхи розвитку мотиваційно-ціннісної сфери особистості в процесі оволодіння нею соціального досвіду. Психологічні механізми, які складають основу розвитку мотиваційної сфери особистості: ідентифікація; емоційне обумовлювання; наслідування; мотиваційне опосередкування; конформність; вживання в соціальну роль; підтримування внутрішньої узгодженості поглядів.

Закономірності процесу виховання і їх роль у визначенні норм, які регламентують структуру, зміст і методику організації виховання.

Система принципів виховання. Цілеспрямованість виховання. Суспільна спрямованість виховання. Опора на позитивне у вихованні. Гуманізація виховання. Демократизація виховання. Природо відповідність у вихованні, диференціація та індивідуалізація виховного процесу. Особистісний підхід у вихованні. Зв'язок виховання з життям, виховання в діяльності. Свідомість і активність учнів у процесі виховання, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й активністю школярів. Виховання в колективі. Єдність педагогічних впливів.

Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання

Поняття про методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання. Взаємозв'язок методів, прийомів та засобів виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання. Умови оптимального вибору методів виховання.

Класифікація методів виховання, в основу якої покладено цілісну структуру діяльності особистості. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Характеристика методів стимулювання поведінки і діяльності особистості. Характеристика методів самовиховання.

Форми організації виховання, та їх класифікації.

Тема 16. Виховання особистості в колективі.

Поняття про дитячий колектив, та його вплив на формування особистості учня. Проблеми особистості і колективу. Види дитячого колективу, його ознаки та структура. Основні типи колективів.

Динаміка розвитку колективу. Поняття про актив. Органи самоврядування та лідера, як ознаки розвитку колективу. Характеристика стадій розвитку колективу. Зміст та напрями діяльності педагога, щодо згуртуванню колективу на різних стадіях розвитку дитячого колективу.

Фактори розвитку колективу. Педагогічна вимога. Система перспективних ліній, традицій колективу. Принципи паралельної дії і єдності педагогічних вимог. Проблеми дитячого колективу, його навчання та виховання. Гармонія розвитку колективу та особистості.

Система учнівського самоврядування.

Характеристика існуючих дитячих та юнацьких формальних та неформальних організацій, їх завдання, напрями діяльності.

Тема 17. Зміст виховання.

Поняття змісту виховання сучасних учнів. Цінності, які є визначальними в змісті виховання згідно Основних орієнтирів виховання учнів, концепції «Нова українська школи», Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту».

Основні напрями виховання учнівської молоді.

Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.

Сутнісні характеристики морального виховання. Мета та завдання морального виховання. Єдність загальнолюдських і національних цінностей у моральному вихованні. Зміст морального виховання в сучасній українській школі. Критерії моральної вихованості.

Шляхи морального виховання учнів у освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти. Засоби морального виховання.

Народна мораль, засвоєння її у процесі залучення дітей до праці, дотримання традицій, звичаїв, участі у обрядах тощо. Моральне виховання і релігія. Основи статевого виховання учнів.

Поняття про естетичне виховання, його основні завдання. Естетичне виховання як складова духовної культури. Шляхи і засоби естетичного виховання у навчальній, позакласній і позашкільній роботі. Форми і методи естетичного виховання. Естетичне виховання на народних традиціях, національному мистецтві, музиці, фольклорі.

Взаємозв'язок між естетичною культурою та естетичним розвитком особистості. Поняття про естетичний смак, естетичний ідеал.

Шляхи естетичного виховання. Засоби естетичного виховання

Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.

Національна своєрідність виховання. Патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні напрями виховання учнів, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (patria) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Мета, завдання, зміст національно-патріотичного виховання відповідно до «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (2015р.). Системна організація військово-патріотичного виховання учнівської молоді. Принципи патріотичного виховання. Національна самосвідомість. Почуття патріотизму. Шляхи реалізації патріотичного виховання дітей та молоді.

Шляхи формування громадянської культури у навчанні й поза навчальній діяльності. Методи, форми, засоби громадянського виховання.

Свідома дисципліна, обов'язок і відповідальність – важливі моральні якості особистості. Виховання свідомої дисципліни. Завдання і зміст правового виховання. Форми і методи правового виховання. Значення правового виховання в попередженні правопорушень серед учнівської молоді.

Формування правової культури особистості як умова розвитку правосвідомості особистості. Зміст та завдання правового виховання.

Взаємозв'язок між правовою культурою особистості та розвитком ціннісних орієнтацій особистості.

Критерії сформованості правової культури учнів. Методи, форми, засоби правового виховання.

Правопорушення неповнолітніх та причини їх виникнення. Попередження правопорушень (профілактика відхилень поведінки учнів у школі, громадських місцях, сім'ї). Подолання першопричин правопорушень неповнолітніх. Особливості виховної роботи з дітьми, схильними до правопорушень. Участь громадськості у вихованні дітей та формуванні національної свідомості особистості.

Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра.

Розумове виховання школярів. Завдання розумового виховання. Формування культури розумової праці як мета розумового виховання. Інтелектуальні сили особистості. Сутність пізнавального інтересу. Шляхи оволодіння учнями основними розумовими операціями: аналіз; синтез; порівняння; класифікація; узагальнення. Інтелектуальні уміння: загальні та спеціальні. Розвиток мислення взагалі і його окремі види: діалектичне; логічне; абстрактне; узагальнене; категоріальне; теоретичне; індуктивне; дедуктивне; алгоритмічне; творче; системне.

Формування світогляду як провідного завдання виховання базової культури особистості. Поняття світогляду як узагальнену систему поглядів, переконань, ідеалів, у яких людина виражає своє ставлення до оточуючого її природного і соціального середовища, самої себе. Структура світогляду: знання; погляди; переконання; вчинки, дії людини.

Види світоглядів: буденний; релігійний; науковий. Народний світогляд як джерело формування наукового світогляду.

Шляхи формування світогляду школярів. Критерії розумового виховання.

Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації.

Зміст та завдання трудового виховання. Виховання працьовитості як важливий аспект морального формування особистості. Ознаки працьовитої людини. Принципи трудової підготовки.

Етапи трудової підготовки школярів. Види діяльності учнів. Вимоги до організації праці учнів.

Методи, форми, засоби трудового виховання.

Вікові відмінності в трудовому вихованні школярів.

Зміст профорієнтації учнів. Компоненти профорієнтації учнів: профінформація, профконсультація, профвідбір, профадаптація.

Економічне виховання, його завдання, форми та методи здійснення.

Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.

Поняття фізичного розвитку і виховання. Оздоровчі, освітні і виховні завдання фізичного розвитку. Зміст і засоби фізичного виховання. Народно-педагогічні засоби фізичного загартування підростаючого покоління. Форми і методи фізичного розвитку школярів. Організація здорового способу життя дітей в сім'ї і школі. Позакласна і позашкільна фізкультурно-оздоровча діяльність дітей.

Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів.

Зміст педагогічної діяльності класного керівника. Професіограма класного керівника. Функції класного керівника: виховна; розвиваюча; організаторська;

стимулююча; діагностична; соціальна; координаційна; методична. Права і обов'язки класного керівника.

Напрями організаційно-педагогічної діяльності класного керівника: вивчення учнів; формування виховуючого колективу; координація педагогічних вимог вчителів-предметників; налагодження педагогічної взаємодії з батьками і громадськістю.

Планування як спільна діяльність класного керівника, учнів і дорослих щодо визначення цілей, змісту й способів організації виховного процесу. Вимоги до плану роботи класного керівника. Види планування: перспективне; оперативне; поточне. Структура плану. Форми планів: план-графік; план-сітка; календарний; циклічний.

Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта.

Загальне поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання цілісної особистості. Завдання, зміст і основні принципи позакласної роботи з школярами. Різноманітність масових, групових та індивідуальних форм позакласної роботи. Впровадження позакласної діяльності школярів, що побудована на давніх українських традиціях.

Позакласна виховна робота, її форми: класна година, етична бесіда, дискусія, дебати, масові свята, виставки змагання, конкурси, олімпіади та ін.

Технологія підготовки і проведення колективної творчої справи (КТС). Характеристика дитячих громадських організацій.

Позашкільні навчально-виховні заклади і основні напрямки їх діяльності. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання: палаци та будинки дитячої творчості, дитячо-юнацькі центри міжнародного співробітництва, дитячі театри, центри науково-технічної творчості, школи образотворчого мистецтва, центри юних техніків, дитячо-юнацькі спортивні школи, дитячі бібліотеки.

Формальні та неформальні групи. Взаємозв'язок позакласної і позашкільної роботи.

Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.

Сім'я, родина як специфічна педагогічна система. Виховна функція сім'ї.

Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Вплив атмосфери сімейного життя, її ставлення до праці, трудового укладу, загальної культури, рівня педагогічної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини.

Єдність педагогічних вимог сім'ї й школи як необхідна умова ефективного виховання учнівської молоді. Основні принципи педагогіки партнерства в системі взаємодії вчителя та батьків учнів. Сучасні форми, методи ефективної взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді. Шляхи підвищення педагогічної культури батьків учнів.

Сталі (традиційні) народно-педагогічні погляди на сім'ю і виховання дітей в родині. Основні народно-педагогічні традиції сімейного виховання дитини.

Відповідальність батьків за розвиток дитини.

Нетрадиційні форми роботи з батьками (організація консультпунктів з проблем сімейного виховання, конференції батьків по обміну досвідом організації раціонального дозвілля дітей різних вікових груп, семінари–практикуми по відродженню національних традицій в сім'ях, вихідний день в школі разом з батьками і дітьми та ін.) у поєднанні з традиційними (народні університети педагогічних знань для батьків, педагогічний всеобуч та ін.).

Розділ 4. УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні.

Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Поняття про педагогічний менеджмент.

Управління педагогічними системами. Загальні принципи управління педагогічними системами. Управління педагогічними системами як різновид соціального управління. Функції управління педагогічними системами.

Сутність системного підходу в управлінні системою освіти. Принципи управління. Особливості демократизації управління у системі освіти. Ієрархія органів управління системою освіти.

Поняття про систему освіти. Соціально-економічні і педагогічні фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Структура і принципи побудови системи освіти в Україні.

Характеристика законодавчих, нормативних документів, на основі яких функціонують заклади освіти в Україні: Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту», Закон «Про вищу освіту», Національна Доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст. Концепція Нової української школи.

Поняття про систему освіти і виховання в Україні. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України "Про освіту" (2017р.).

Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти

Загальна середня освіта – основна ланка всебічного розвитку особистості учня: поняття про систему загальної середньої освіти; рівні, строки та форми здобуття загальної середньої освіти; права й обов'язки суб'єктів освітнього процесу. Особливості внутрішньошкільного контролю. Повноваження та обов'язки директора школи та його заступників.

Сутність нової української школи (НУШ). Мета НУШ (нової української школи) та її компоненти. Характеристика основних компетентностей освіти. Особистісні та соціальні якості випускника НУШ. Учитель – головна дійова особа нової реформи про освіту. Особливості підготовки сучасного вчителя для НУШ. Соціальна місія та професійні якості вчителя. Структура загальної середньої освіти (початкова, базова, профільна школа). Автономія школи і якість освіти. Державні та освітні програми. Етапи запровадження реформи НУШ (2016 – 2030 рр.)

Інклюзивна освіта та її забезпечення у закладі освіти

Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою.

Поняття про методичну роботу. Шляхи, засоби й методи розвитку педагогічного мислення, педагогічних умінь та педагогічних здібностей учителя. Основні форми методичної роботи в школі. Методи й форми організації самоосвіти та саморозвитку педагога.

Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Проблеми підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення і поширення перспективного досвіду вчителів і педагогічних колективів, впровадження в практику школи досягнень педагогічної науки як основні завдання удосконалення професіоналізму вчителів. Залучення учительських кадрів до педагогічного пошуку, дослідження актуальних проблем навчання і виховання учнівської молоді, вдосконалення навчально-виховного процесу, відродження української культури та ін. Атестація педагогічних працівників. Сертифікація педагогічних працівників.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин					
		денна форма					
		у тому числі					
		Лекції	Семинали	лаб	конс	ІТЗ	с.р.
1	2	3	4	5	6		7
Розділ 1. Загальні основи педагогіки							
Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	5	1	1				3
Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження	5	1	1				3
Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості	7	2	2				3
Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	5	1	1				3
Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі	5	1	1				3
<i>Разом за розділом 1</i>	27	6	6				15
Розділ 2. Дидактика – теорія освіти і навчання							
Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання	5	0,5	1				3,5
Тема 7. Суть та структура процесу навчання	6	0,5	1				4,5
Тема 8. Закономірності та принципи навчання.	5	0,5	1				3,5
Тема 9. Зміст освіти	5	0,5	1				3,5
Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.	7	2	2				3
Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.	6	1	2				3
Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.	5	1	2				2
<i>Разом за розділом 2</i>	39	6	10				23
Розділ 3. Теорія виховання							
Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.	4	0,5	1				2,5
Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання	4	0,5	1				2,5
Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання.	10	1	2			4	3
Тема 16. Виховання особистості в колективі.	7	2	2				3
Тема 17. Зміст виховання.	8	0,5	1			4	2,5
Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне	4	0,5	1				2,5

виховання.							
Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.	4	0,5	1				2,5
Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра	4	-	1				3
Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації	5	0,5	1				3,5
Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.	4	-	1				3
Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів	6	1	1				4
Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта	4	0,5	0,5				3
Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.	4	0,5	0,5				3
<i>Разом за розділом 3</i>	68	8	14			8	38
Розділ 4. Управління педагогічними системами							
Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні	6	1	0,5				4,5
Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти	5	1	1				3
Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою.	3	-	0,5				2,5
Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.	2	-	-				2
<i>Разом за розділом 4</i>	16	2	2				12
Усього годин	150	22	32			8	88

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет педагогіки та її основні категорії. Методи науково-педагогічного дослідження.	2
2.	Розвиток і формування особистості	2
3.	Педагогічний процес. Вимоги до особистості вчителя як організатора педагогічного процесу.	2
4.	Предмет дидактики. Сутність, функції, структура навчального процесу.	2
5.	Зміст шкільної освіти. Закономірності й принципи навчання.	2
6.	Методи, прийоми, засоби навчання.	2
7.	Організаційні форми навчання. Урок – основна форма навчання в сучасній школі	2
8.	Контроль у процесі навчання	2
9.	Сутнісні характеристики процесу виховання.	2

10.	Принципи, методи та форми виховання.	2
11.	Виховання особистості в колективі.	2
12.	Зміст виховання. Основні напрями виховного процесу (моральне та естетичне виховання)	2
13.	Тема: Зміст виховання. Основні напрями виховного процесу (національно-патріотичне, правове, розумове виховання)	2
14.	Зміст виховання. Основні напрями виховного процесу (трудове, економічне та фізичне виховання).	2
15	Класний керівник – організатор позакласної діяльності учнів	
16.	Основи теорії управління системою освіти в Україні. Система освіти в Україні. Загальна середня освіта – основна ланка всебічного розвитку особистості учня	2
	Разом	32

8. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу (окремих питань теми), які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в силабусі;
- підготовка до виконання модульних контрольних робіт (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	3
2	Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження	3
3	Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості	3
4	Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	3
5	Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі	3
6	Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання	3,5
7	Тема 7. Суть та структура процесу навчання	4,5

8	Тема 8. Закономірності та принципи навчання.	3,5
9	Тема 9. Зміст освіти	3,5
10	Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.	3
11	Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.	3
12	Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.	2
13	Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.	2,5
14	Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання	2,5
15	Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання.	3
16	Тема 16. Виховання особистості в колективі.	3
17	Тема 17. Зміст виховання.	2,5
18	Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.	2,5
19	Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.	2,5
20	Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра	3
21	Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації	3,5
22	Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.	3
23	Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів	4
24	Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта	3
25	Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.	3
26	Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні	4,5
27	Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти	3
28	Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою..	2,5
29	Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників..	2
30	Індивідуальне творче завдання	8
	Разом	96

9. Індивідуальне творче завдання

Підготовка й захист план-конспекту етичної бесіди на актуальну для учнів основної школи тему

10. Методи навчання

Освоєння курсу «Педагогіка» передбачає застосування репродуктивних, пояснювально-ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів навчання.

Методи навчання: традиційні методи: словесні (лекція, розповідь,

бесіда, пояснення, дискусія), наочні (презентація, демонстрація, спостереження), практичні (ділова та рольова ігри, моделювання педагогічних ситуацій, вправи); інтерактивні методи («мозковий штурм», «мікрофон», кейс-метод). Методи СРС: написання есе, робота з електронною бібліотекою, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації (нормативні документи, підручники, науково-методичні статті)

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітня платформа Google Classroom), телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

11. Методи контролю

Робочою навчальною програмою передбачено: оцінювання активності і знань студентів під час семінарських занять, перевірка виконання письмових завдань (**поточний контроль**);

Методи поточного контролю: поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом фронтального та індивідуального усного опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, перевірка й оцінювання виконання студентами практичних завдань та самостійної роботи з використанням навчальних платформ Zoom, Classtime, Google Classroom, а також месенджеру Viber тощо, проведення і перевірки письмових педагогічних диктантів, захисту ІТЗ, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Тематичний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з розділу (тестування на платформі Classroom)

Підсумковий (семестровий) контроль з курсу. Проводиться у формі екзамену, який передбачає виконання завдань екзаменаційного тесту.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система накопичення балів з навчальної дисципліни «Педагогіка»

Заліковий модуль І		Заліковий модуль ІІ		ІТЗ	ЕКЗАМЕН	СУМА
Розділ 1 (Загальні основи педагогіки)	Розділ 2 (Дидактика)	Розділ 3 (Теорія виховання)	Розділ 4 (Управління педагогічними системами)			
Семінарські заняття №1-8 + Модульна К Р		Семінарські заняття №9-16 + Модульна К Р		6 балів	40 балів	100 балів
Максимальна кількість балів						
27 балів 20 балів за роботу на семінарських заняттях* + 7 балів за модульну контрольну роботу №1		27 балів 20 балів за роботу на семінарських заняттях* + 7 балів за модульну контрольну роботу № 2				

***Накопичення балів на семінарських заняттях:**

Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по темі кожного семінарського заняття оцінюється за 5-бальною системою. Кількість балів за роботу студента на семінарському занятті розраховується за формулою $(Q_n \times 0,5)$, де Q_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідному семінарському занятті.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Поточна оцінка на **семінарських заняттях** визначається за такими критеріями:

5 балів – студент демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару;

4 бали – студент демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики;

3 бали – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань;

2 бали – студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

1 бал – студент присутній на семінарському занятті, але не проявляє свої пізнавальні досягнення.

Оцінка контрольної роботи (тесту на 45 питань) здійснюється за критеріями :

7 балів - 40-45 правильні відповіді

6 балів - 35-39 правильні відповіді

5 балів – 30-34 правильні відповіді

4 бали – 25-29 правильні відповіді

3 бали – 18-24 правильні відповіді

2 бали – 10-17 правильні відповіді

1 бал – 0-9 правильні відповіді

Оцінка ІТЗ здійснюється за параметрами :

0–4 балів – зміст та оформлення роботи; (1 – зміст не відповідає темі ІТЗ, 2 – репродуктивний характер поданого матеріалу; 3 – творчий характер роботи, з недостатньою обґрунтованістю та аргументованістю вибору змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ; 4 – творчий характер роботи з обґрунтованістю вибору теми, мети, завдань, змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ).

0-2 бали – захист (презентація ІТЗ)

Критерії оцінювання екзамену (тест на 85 питань):

Кожна правильна відповідь оцінюється в 0.5 балів. Відтак, студент може набрати від 0 до 40 балів.

Шкала загального оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

14.Рекомендована література

Основна

Підручники та навчальні посібники.

- 1.Бондар В. І. Дидактика: Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
- 2.Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. / Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альма-матер).
- 3.Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. / І. В. Зайченко. – К., «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
4. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб./ С.Г. Карпенчук – 2-е вид., - К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
- 5.Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 445 с.
6. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання. К.: Знання 2008. 415с.
7. Кузьмінський А.І., Омеляненко С.В. Настільна книга класного керівника:

- навч.-метод. посібник / А.І.Кузьмінський, С.В. Омеляненко. – К., 2012. – 262 с.
8. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Лозова В.І., Троцько Г.В. – Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Х.: ОВС, 2002. – 400 с.
 9. Мазоха Д. С. Педагогіка: навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
 10. Максимюк С. П. Педагогіка: Навчальний посібник / С. П. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
 11. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навчальний посібник / С. Г. Мельничук. – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. – 288 с.
 12. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. – 3-є вид., доповнене. – К., 2001. – 608 с.
 13. Нісімчук А. С. Педагогіка: Підручник. – К.: Атіка, 2007. – 344 с.
 14. Пальчевський С.С. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2008. – 496 с.
 15. Пащенко М.І. Педагогіка: навч. посібник/ М.І. Пащенко, І.В. Красноштан. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 228 с.
 16. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. – К., 2006. – 311 с.
 17. Педагогіка: навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 416 с.
 18. Соціально-педагогічний словник / За заг.ред.В.В. Радула. Вид 2-е. – Харків: Мачулін, 2015. – 444 с.
 19. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. посб. Вид. 2-ге, випр., доп. / М. М. Фіцула. – К.: «Академвидав», 2007. – 560 с. (Альма-матер).
 20. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник / В. В. Ягупов. – Либідь, 2002. – 560 с.

Законодавчі і нормативні документи.

1. Закон України «Про загальну середню освіту» 13.05.1999 № 651-XIV зі змін. та доповн. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
2. Закон України «Про освіту». (2017). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Law of Ukraine “On Education”. (2017).
3. Конституція України: [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 21 лютого 2014 року N 742-VII]. – Харків: Фактор, 2015. – 118 с.
4. Концепція «Нова українська школа». (2016). Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
5. Майбутнє патріотизму: Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Управління освітою. 2015. № 3. С. 13–17.

6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
7. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/
8. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України - 2000. - №22. - С.3-7.
9. Україна. КМУ. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 р. №988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/

Додаткова

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. / І.Д. Бех – К.: Либідь, 2008. - 848 с.
2. Дем'янюк Т.Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: науково-методичний посібник / Т.Д. Дем'янюк. – Суми: Видавництво "Антей", 2006. – 384 с.
3. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи / І.В. Малафіїк. - К.: ВД «Слово», 2014. – 1015 с.
4. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 192 с.
5. Трухін І.О. Основи шкільного виховання: Навч. посібн. / І. Трухін, О. Шпак. – К: вид-во навчальної літератури, 2004. – 368 с.
6. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закладів / В. М. Чайка. – К. : Академвидав, 2011. – 240 с.
7. Шиліна Н.Є. Педагогіка: [навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей] / Шиліна Н.Є. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 188 с.
8. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навчально-методичний посібник для студ. пед. навч. закладів / П. М. Щербань. – Київ: Вища школа, 2002. – 215 с.
9. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Карамушка, І. Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. Зязюна І. А. – Київ : Вища школа, 1997. – 349 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.info-library.com.ua>
2. <http://eduknigi.com/>
3. <http://psi-help.com/storya-pedagogki.html>

4. <http://pulib.if.ua/book/217>
5. <http://osvita.ua/school>
6. <http://osvita.ua/school/teacher/3510/>
7. http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki
8. http://ebooktime.net/book_346.html
9. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php
10. http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Yan_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm
11. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znphnpu/ZNtNDR/2008_28/9.html